

ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Прозорова Н.В., аспірант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

Визначена логістична структура ТОВ "Сінтал Агро Трейд", розкрита система управління запасами на сільськогосподарському підприємстві, проведено ABC – аналіз, визначено підходи до управління запасами на основі проведених досліджень.

Defined logistics structure of "Sintal Agro Trade," disclosed a system of inventory management an agricultural enterprise, conducted ABC - analysis and approaches to inventory management on the basis research.

Постановка проблеми. Одним з важливих чинників підвищення ефективності сільськогосподарської діяльності є раціональне управління матеріальними запасами. Актуальність оптимізації матеріальних запасів сільськогосподарського підприємства і управління ними обумовлена тим, що стан запасів значно впливає на конкурентоспроможність підприємства, його фінансовий стан і результати діяльності.

У сучасній ринковій економіці підвищення ефективності управління матеріальними запасами досягається за рахунок впровадження логістичної концепції, що передбачає інтегрований підхід до управління запасами в логістичній системі [1].

В сільському господарстві України на багатьох підприємствах неможливо здійснити накопичення запасів (запасних частин, матеріалів, паливо-мастильних матеріалів) із-за нестачі фінансів і низької вартості сільськогосподарської продукції [2]. Це змушує підприємства здійснювати закупівлі за принципом "точно в строк".

Аналіз господарської діяльності підприємств аграрного профілю виявив, що нині відсутній комплексний підхід до формування і збереження запасів. Раціоналізація запасів не розглядається як великий резерв економічного зростання, і сільськогосподарські підприємства ще недостатньо використовують цей чинник для підвищення конкурентоспроможності, обмежуючись лише констатацією нестачі або надлишку запасів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляд даного питання має своє відображення в працях таких науковців: Г.Г. Левкін, А.В. Тимошенко, І.Б. Щвець, В.І. Шрот та ін. [1,2,3,4], але недостатньо інформації, яка б дозволила дати кількісну оцінку впливу рівня матеріальних запасів на кінцевий результат діяльності сільськогосподарського підприємства. У зв'язку з цим, особливу актуальність набуває створення методичного інструментарію, що дозволить кількісно оцінювати, аналізувати і прогнозувати систему управління запасами.

Формування цілей статті. Метою дослідження є вивчення і удосконалення системи управління матеріальними запасами ТОВ "Сінтал Агро Трейд" Харківської області.

Виклад основного матеріалу дослідження. ТОВ "Сінтал Агро Трейд" є юридичною особою і має у власності майно, що обліковуються на балансі підприємства. Логістичний процес в підприємстві дуже складний, оскільки потребує повної узгодженості функцій постачання запасами, виробництва і розподілу готової продукції.

Виходячи із проведеного аналізу можна сказати, що на підприємстві існує два варіанти управління запасами – «точно в строк» і довгострокове накопичення запасів, пов'язане зі специфікою виробництва готової сільськогосподарської продукції.

Для оптимального управління запасами використовують ABC - аналіз, який дає змогу значно спростити контроль. За допомогою ABC- аналізу всі матеріальні ресурси досліджуваного підприємства можна поділити на 3 групи (А, В і С). Ознакою класифікації послужила середньорічна закупівельна ціна. При поділі на групи, отримаємо такий результат: група А (насіння і посадковий матеріал); група В (паливо-мастильні матеріали і запчастини); група С (добрива і засоби захисту рослин).

Виконані дослідження свідчать, що група А становить 82,8% від використання запасів матеріальних ресурсів у вартісному вираженні. Група А сама нечисленна і найдорожча група матеріальних ресурсів, тому більшу увагу треба приділити позиціям цієї групи. Тут потрібен високий рівень обслуговування запасу, горизонт планування повинен бути близьким до 1 тижня. Для цієї групи необхідно підвищити контроль стану запасів матеріальних ресурсів.

Група В складає 15,1% від вартості використання запасів матеріальних ресурсів у вартісному вираженні. Запаси класу В у порівнянні з групою А вимагають до себе меншої уваги. Тут повинен здійснюватись звичайний контроль і збір інформації про запаси, який повинен своєчасно виявити основні зміни у використанні запасів. Рекомендований горизонт планування – до місяця.

Група С складає 2,1% від вартості використання запасів сировини. Це найбільша за номенклатурою група матеріальних ресурсів. Для цієї групи не потрібні точні розрахунки розміру та періоду замовлення. Поповнення запасів реєструється, але поточний облік рівня запасів не ведеться. Для запасів цієї групи необхідна перевірка готівкових запасів лише періодично, наприклад, поквартально або 1 раз на 6 місяців.

Таким чином, в процесі дослідження системи управління матеріальними запасами ТОВ "Сінтал Агро Трейд" були отримані наступні результати: 1) логістична структура підприємства характеризується складністю фізичних процесів. Підприємство є мікрологістичним об'єктом, що входить до складу макрологістичної системи агропромислового комплексу Харківської області; 2) удосконалення бізнес процесів в аграрному секторі необхідно почати з оптимізації управління запасами. Система управління запасами на досліджуваному підприємстві характеризується використанням різних методів та інструментів логістики. Для поліпшення якості роботи з запасами необхідно регулярно проводити ABC - аналіз; 3) запаси великої номенклатури, основу якої складають сировина і матеріали з низькою регулярністю споживання і

точністю прогнозування, вимагають застосування високодиференційованих підходів до системи управління матеріальними запасами. Діюча в даний момент на підприємстві система "точно в строк" дуже складна у виконанні та трудомістка при управлінні всім багатомономенклатурним запасом і може неминуче призвести до зривів постачання матеріальних ресурсів. Тому, пропонуємо використання гнучких технологій управління позиціями асортименту в залежності від приналежності їх до групи А, В, і С.

Отже, виходячи з проведених досліджень, можемо запропонувати модель управління запасами сільськогосподарського підприємства (рис. 1), де показана залежність витрат на збереження і вартості виконання замовлення від його розміру. Оптимальний розмір замовлення визначається як розмір за мінімальної загальної вартості.

Загальна річна вартість замовлення дорівнює вартості виконання постачання плюс витрати на збереження:

$$Z = RCS + nvS^2, \quad (1)$$

де R – витрати на оформлення замовлення; C – річне споживання запасів; S – розмір кожного замовлення; n – витрати на збереження; v – собівартість одиниці продукції.

Мінімальна загальна річна вартість замовлення можлива за оптимального розміру замовлення:

$$Z_{\min} = 2CRnv. \quad (2)$$

На запропонованій моделі (рис. 1) оптимальному розміру замовлення відповідає виділена зона А.

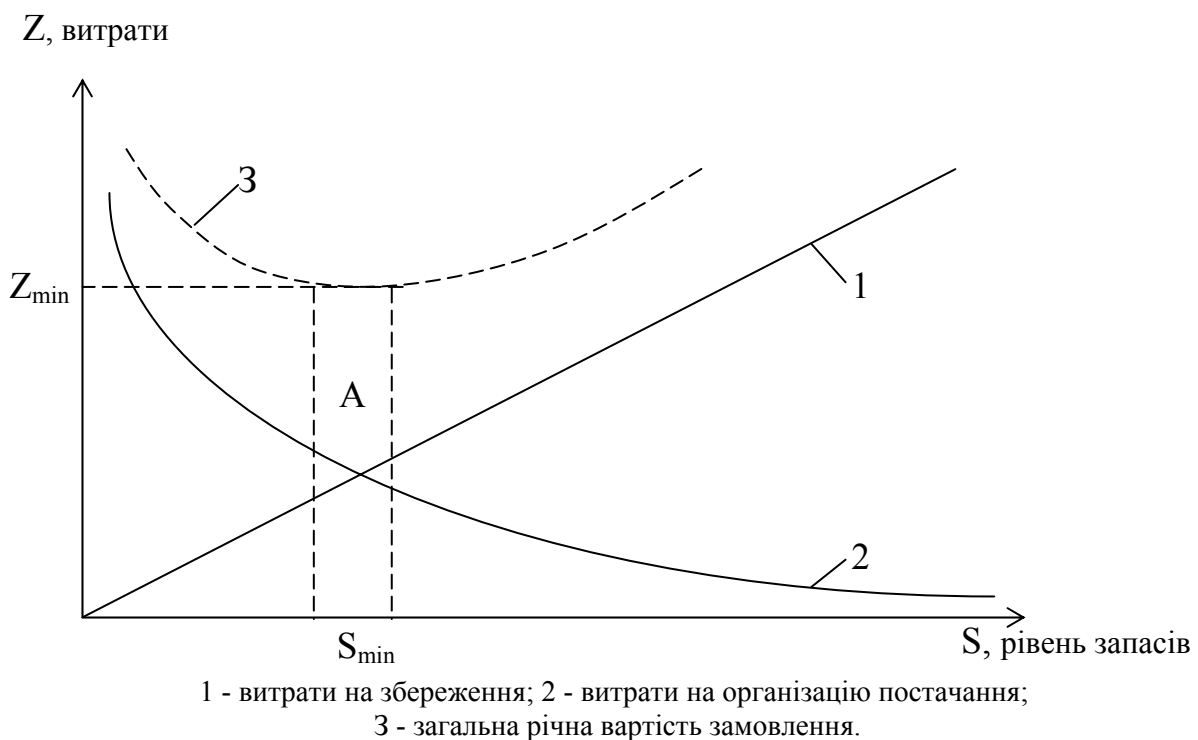

Рис. 1. Модель управління запасами для сільськогосподарського підприємства

Висновки. Управління матеріальними запасами сільськогосподарських підприємств має бути спрямоване на визначення їх оптимального обсягу та зниження витрат, пов'язаних з їх утриманням. Запропонована модель дозволяє кількісно оцінити, аналізувати і прогнозувати систему управління запасами на сільськогосподарському підприємстві. Раціоналізація запасів на підприємстві є великим резервом економічного росту і фактором підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Література:

1. Левкин Г.Г. Логистика в России: использование опыта стран Европы / Г.Г. Левкин. – Вестник ОмГАУ. – 2004. – №1. – С. 68-70.
2. Тимошенко А.В. Системи управління запасами / А.В. Тимошенко // Справочник економіста. – 2008. – № 9. – С. 53-57.
3. Шве́ц И.Б. Управление производственными запасами на предприятии : [монография] / И.Б. Шве́ц, И.А. Бондарева. – Донецк : НАН Украины, ИЕП, 2003. – 182 с.
4. Шпорт В.І. Сучасні моделі управління запасами підприємств // В.І. Шпорт // Держава і регіони. Серія: Державне управління. – 2006. – №4. – С. 260-264.

УДК 63.006 : 330.117 : 352

**ДЕРЖАВНІ ТА МІСЦЕВІ ПРОГРАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

*Русанова Г.М., к.е.н., ст. н. с., Бредун Н.В., к.е.н.
Полтавська державна аграрна академія*

Розглянуто напрями державної інвестиційної підтримки через механізм впровадження загальнодержавних та місцевих програм

Directions of state investment support are considered through the mechanism of introduction of the national and local programs

Постановка проблеми. Сьогодні Президент чітко поставив завдання, щоб за бажанням збільшити показники в сільському господарстві, ми не втратили платформу аграрного сектору – село. Тому, зазначив Микола Присяжнюк, сільський розвиток для керівництва держави і безпосередньо для Міністерства аграрної політики та продовольства – це буде завданням номер один, починаючи з 2012 р. [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні та практичні аспекти сталого розвитку сільських територій наведені в працях вітчизняних вчених М. Ф. Кропивки, П. Т. Саблука, О. Г. Булавки та ін. Так, як сьогодні більшість сіл не стало розвиваються, а скоріше стало деградують, то актуальність даної проблематики вказує на необхідність подальших досліджень в цій сфері.

Постановка завдання. Ціллю статті є аналіз державної інвестиційної політики стійкого розвитку сільських територій через механізми впровадження державних та місцевих програм.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна інвестиційна політика реалізується через механізми прямого та непрямого економічного регулювання. Засобами непрямого економічного впливу держава стимулює інвестиції товаровиробників та інших інвесторів на формування соціальної